

Medicatieveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen

Deeltraject van de Monitor Zorggerelateerde Schade 2015-2018

In deze folder vindt u informatie over het onderzoek 'Medicatieveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen'. Dit onderzoek heeft als doel de processen en uitkomsten van medicatieveiligheid in Nederlandse ziekenhuizen in 2015 te meten.

Het onderzoek maakt deel uit van de 'Monitor Zorggerelateerde Schade 2015-2018' en is een herhaling van eerder onderzoek. Uit dit eerdere onderzoek bleek dat de landelijke VMS-norm voor medicatieveiligheid nog niet werd behaald. Daarom gaan we opnieuw naar de stand van zaken kijken. Binnen het onderzoek kijken we naar de VMS thema's 'Medicatieverificatie bij opname en ontslag' en 'High-risk medicatie'.

Daarnaast vormden de resultaten van eerder onderzoek de aanleiding om antistollingszorg als apart veiligheidsthema op te nemen, omdat een aanzienlijk deel van de potentieel vermijdbare medicatieschade hiermee samenhangt.

Aanvullend willen we met een 'Elektronisch Patiënten Dossier (EPD)-scan' beoordelen of indicatoren van bovengenoemde thema's bepaald kunnen worden op basis van informatie uit het elektronisch patiëntendossier.

Doelstellingen onderzoek Medicatieveiligheid:

- Herhaalde evaluatie van de VMS-thema's '*Medicatieverificatie bij opname en ontslag*' en '*High-risk medicatie: toedienen van parenteralia*'
- Evaluatie van een nieuw thema: '*Antistollingszorg in ziekenhuizen*'
- Inzicht krijgen in de mogelijkheden van een EPD om VMS rapportages te automatiseren en om te ondersteunen bij de implementatie van bovengenoemde VMS thema's in de praktijk.

Contactpersoon:

Mw. Dr.
Nikki Damen
(030) 272 9663
n.damen@nivel.nl

Opzet onderzoek Medicatieveiligheid

Voor de thema's 'Medicatie-verificatie bij opname en ontslag', 'Antistollingszorg in ziekenhuizen' en de 'EPD-scan' zullen medische en verpleegkundige dossiers van patiënten worden onderzocht. Gedurende één week zullen getrainde beoordelaars patiëntendossiers screenen aan de hand van een lijst met gestandaardiseerde indicatoren.

Voor het thema 'High Risk Medicatie: toedienen van parenteralia' zullen observaties uitgevoerd worden tijdens het toedienen van parenteralia.

Selectie ziekenhuizen en dossiers

Uw ziekenhuis heeft in 2011-2012 met succes deelgenomen aan de evaluatie van de VMS-thema's en wordt nu opnieuw uitgenodigd voor deelname.

Per ziekenhuis worden voor 'Medicatie-verificatie bij opname en ontslag' en 'Antistollingszorg in ziekenhuizen' twee steekproeven getrokken van ongeveer 200 patiëntendossiers.

Voor 'High Risk Medicatie' zullen ongeveer 20 observaties per ziekenhuis uitgevoerd worden op de afdelingen interne geneeskunde, algemene chirurgie en intensive care. Voor de EPD-scan zal een steekproef van 5-10 dossiers worden geselecteerd.

Voordelen voor uw ziekenhuis?

- Uw ziekenhuis neemt deel aan een wetenschappelijk en maatschappelijk relevant onderzoek;
- Uw ziekenhuis ontvangt een individuele terugrapportage, met gegevens die niet herleidbaar zijn tot individuele patiënten en zorgverleners;
- Resultaten kunnen u ondersteunen bij het verder verbeteren van de veiligheid binnen uw ziekenhuis en/of de verantwoording aan zorgverzekeraars, NIAZ en de IGZ.

Wat vragen wij van het ziekenhuis?

Het onderzoeksteam beschikt over voldoende capaciteit om het werk (dataverzameling, analyse en rapportage) zelfstandig uit te voeren. Desondanks zullen een aantal activiteiten, vanzelfsprekend in overleg, door het ziekenhuis ondersteund moeten worden. De beoordelaars zullen zich op geen enkel moment mengen in de arts-patiënt relatie.

Aan de deelnemende ziekenhuizen wordt gevraagd om een contactpersoon aan te wijzen die bevoegd en bereid is om:

- Enkele intakevragen te beantwoorden;
- De dagen waarop de beoordelaars naar het ziekenhuis komen in overleg in te plannen en voor te bereiden;
- Aselecte steekproeven van patiëntendossiers te trekken aan de hand van vooraf opgestelde inclusiecriteria;
- Een afsluitbare ruimte ter beschikking te stellen waar de beoordeling van de dossiers plaatsvindt;
- De beoordelaars indien van toepassing toegang te verlenen tot het EPD en ondersteuning te bieden bij het verzamelen van informatie uit het EPD;
- Een internetverbinding te verzorgen voor de beoordelaars;
- De beoordelaars die de observaties gaan uitvoeren te introduceren op de deelnemende afdelingen;
- De zorgverleners die geobserveerd gaan worden in te lichten.

Privacy

- Trekken van de streekproef van dossiers gebeurt per ziekenhuis door een eigen medewerker, liefst automatisch;
- Dossiers worden enkel ingezien door beoordelaars, die een geheimhoudingsverklaring hebben getekend;
- Beoordeling vindt plaats in aparte ruimte, waartoe niemand anders toegang heeft;
- Privacygevoelige gegevens worden niet opgeslagen en gegevens van zorgverleners of patiënten zijn niet herleidbaar;
- Er wordt gebruik gemaakt van een digitale database die voldoet aan de eisen van de Wet Bescherming Persoonsgegevens.

Medisch ethische toetsing

De Medisch Ethische Toetsingscommissie van het VUmc heeft opnieuw positief geadviseerd omtrent de uitvoering van het dossieronderzoek en de observaties. Tevens volgen wij bij de uitvoering van het onderzoek de code Goed Gedrag van de Federatie Medisch Wetenschappelijke Verenigingen.

Onderzoekscentrum Safety 4 Patiënts

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het onderzoekscentrum "Safety 4 Patiënts". Dit onderzoekscentrum is ontstaan in het kader van het landelijke onderzoeksprogramma patiëntveiligheid dat geïnitieerd is door de Federatie Medisch Specialististen. Het onderzoekscentrum is een samenwerkingsverband tussen het EMGO⁺ instituut (VUmc) en het NIVEL. In het onderzoekscentrum werken verschillende disciplines samen in wetenschappelijk onderzoek.

Speerpunten van onderzoek dat door het onderzoekscentrum "Safety 4 Patiënts" wordt uitgevoerd zijn:

- Valideren van methoden om patiëntveiligheid en zorggerelateerde schade te meten;
- Onderzoek naar de invloed van het zorgsysteem op het ontstaan van zorggerelateerde schade;
- Onderzoek naar de interprofessionele communicatie en samenwerking binnen en tussen teams;
- Onderzoek naar de rol van de patiënt bij patiëntveiligheid;
- Evalueren van interventies om de patiëntveiligheid te verbeteren.

